

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Arvamus teemal „Euroopa energiapoliitika välismõõde”

(2009/C 182/02)

Raportöör: **Ulla SIRKEINEN**

16.–17. jaanuaril 2008 toimunud täiskogu istungjärgul otsustas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastavalt kodukorra artikli 29 lõikele 2 koostada omaalgatusliku arvamuse järgmises küsimuses:

„Euroopa energiapoliitika välismõõde”.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav välissuhete sektsioon võttis arvamuse vastu 11. detsembril 2008. Raportöör oli Ulla SIRKEINEN.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 450. istungjärgul 14.–15. jaanuaril 2009 (14. jaanuari istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 181, vastu hääletas 4, erapooletuks jäi 3 liiget.

1. Järeldused ja soovitus: ELi-välist energiat käsitleva strateegia suunas

1.1 Energia on pikka aega olnud rahvusvahelise poliitika keskne teema. Teistel suurtel maailmapoliitikas osalejatel on olemas kas avalikud või varjatud tugevad energiakavad. Energiat kasutatakse rahvusvahelistes vaidlustes sageli vahendina või isegi relvana.

— Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et Euroopa Liit kui tugevaim globaalne majandusüksus peab kiiresti võtma endale rolli rahvusvahelisel energiaareenil.

1.2 Euroopa kodanikud on mures energia varustuskindluse, kõrgete ebastabiilsete energiahindade, kliimamuutuste ning üldiste mittesäästvate arengusuundade pärast maailmas. Komitee leiab, et ELil on vaja selgelt määratletud ulatuslikku välise energia strateegiat, et anda vastus kodanike mureküsimustele, ning eelkõige tahet ja kindlameelsust see strateegia ellu viia.

— Komitee teeb ettepaneku luua ELi energiaalases välispoliitikas kaks järgmist sammast:

— ELi energiavarustuse tagamine;

— aktiivne ja vastutustundlik energia- ja kliimapoliitika.

1.3 Paljud sellise strateegia jaoks vajalikud elemendid on juba olemas. Energia varustuskindlust käsitles Euroopa Ülemkogu oma 15.–16. oktoobri 2008. aasta järeldustes ning komisjon esitas liisettepanekuid 13. novembril 2008 avaldatud teises strateegilises energiaülevaates, ⁽¹⁾ mida komitee käsitleb üksikasjalikumalt hilisemas arvamuses.

⁽¹⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Teine strateegiline energiaülevaade: ELi tegevuskava varustuskindluse ja solidaarsuse tagamiseks energiavaldkonnas”, SEC(2008) 2794, SEC(2008) 2795.

— Komitee arvates vajab EL energiaalast välispoliitikat käsitlevat väljatöötatud strateegiat ja praktilist tegevuskava, milles võetakse muu hulgas arvesse käesolevas arvamuses esitatud märkusi.

— Tunnistades energia tarnijate ja tarbijate vastastikust sõltuvust, kutsub komitee eelkõige üles järgima vastastikkuse põhimõtet võrkudele juurdepääsul ja investeerimistingimuste puhul, sh juurdepääs varastes tootmisetappides tehtud investeeringutele.

— Praegu on väljatöötamisel mitu torujuhtme projekti Euroopa ning Kaukaasia, Aasia ja Venemaa vahel. Need on väga olulised, kuid ei pruugi olla Euroopa jaoks piisavad isegi keskpikas perspektiivis.

1.4 ELi energiapoliitikas on seni keskendutud energia siseturu loomisele, eelkõige elektri ja gaasi siseturule.

— Komitee toetab vaatepunkti, et tõhus välise energia strateegia ja suutlikkus on võimalikud vaid selgele ühisele sisepoliitikale ning toimivale energia siseturule toetudes.

— Komitee rõhutab, et energiaalase sisepoliitika meetmed võivad otsustavalt vähendada ELi sõltuvust välisest energiast ja tõsta varustuskindlust. Need meetmed on eelkõige energiatõhusus, energiaallikate mitmekesine valik, piisavad investeringud infrastruktuuri ning samuti sellised kriiside vältimise meetmed nagu varajane hoiatus, teabevahetus ja ladustamine või asendamine.

1.5 Euroopal on nii vastutus kui ka potentsiaal juhtida põhjalikke muutusi energiatarbimise kultuuris, st kolmandat tööstusrevolutsiooni.

— EL peaks hoidma oma juhirolli globaalses kliimapoliitikas ja edendama kõigi olemasolevate vahenditega energiat säästvat tulevikku arengumaades.

1.6 Et lahendada lühikeses ja pikas perspektiivis energiaküsimusi, on nii ELis kui ka globaalsel tasandil oluline roll uutel parematel tehnoloogiatel.

- Komitee kutsub ELi, liikmesriike ja ettevõtteid üles suunama piisavalt vahendeid energiaalasesse teadus- ja uurimistegevusse ning innovatsiooni ning tegema energiaalases teadus- ja uurimistegevuses kaasavat koostööd globaalsel tasandil.

1.7 Lissaboni lepingus sisalduvad energiapoliitika ja välissuhete sätted tugevdaksid ELi võimalusi koos tegutseda ja avaldada suu-remat mõju globaalsele energiapoliitikale.

- Komitee soovib kõigil asjaomastel osalejatel anda endast parima, et leida lahendus, kuidas saavutada võimalikult kiiresti Lissaboni lepingu jõustumine.

1.8 Kõige olulisem nõue on, et EL peab tegutsema tõeliselt üksmeelselt. Seepärast peab kõnealuse strateegia põhinema selgel arusaamal, millised on ELi, liikmesriikide ja ettevõtjate rollid.

1.8.1 Väline puhtalt poliitiline tasand on liikmesriikide pädevuses. Positiivseid arengusuundi on hiljuti saavutatud ühel häälel kõnelemise ülesande täitmisel, eelkõige suhetes Venemaaga.

- Komitee kutsub liikmesriike üles tegema välispoliitikas koostööd ja töötama selle nimel, et energiat ei kasutataks rahvusvahelistes vaidlustes relvana.

1.8.2 ELi ühine kaubanduspoliitika toetub ühtsetele põhimõtetele. Komisjon vastutab nõukogu antud volituse alusel kaubanduslähirääkimiste korraldamise eest.

- Komitee soovib, et riikide ja piirkondadega peetavate mitmepoolsete ja kahepoolsete läbirääkimiste volitused oleksid piisavalt ambitsioonikad, kuid samas toimivad, nii et energiavaldkonnas oleks võimalik saavutada käegakatsutavaid tulemusi.

1.8.3 Ostulepinguid ning infrastruktuuri ja muude projektide lepinguid sõlmivad ja viivad ellu ettevõtted. Valitsustel on lepingu sõlmimiseks peetavates läbirääkimistes sageli suur või isegi otsustav soodustav roll.

- Komitee soovib, et lepingulähirääkimiste kontekstis nõuaksid ELi liikmesriikide valitsuste esindajad lepingu toetamise eeltingimuseks seda, et asjaomane kolmas riik kehtestaks oma turul teatud eeskirjad, nt vastastikkuse põhimõte, võrdne kohtlemine, läbipaistvus ja investeringute kaitse ning samuti õigusriigi ja inimõiguste kaitsmine, ning et nõukogu võtaks vastu kirjeldatud põhimõtete raamistiku, mida kohaldataks kõigile kolmandate riikidega peetavatele energiaalaste lepingute läbirääkimistele.

1.9 ELi-välise energia strateegia eesmärk on vastata inimeste vajadustele ja mureküsimustele nende töö- ja eraelus.

- Komitee soovib kaasata nii sotsiaalpartnerid kui ka keskkonnaorganisatsioonid ja teised kodanikuühiskonna esindajad aktiivselt välise energia strateegia kujundamisse ning arvestada nende arvamusega. Tuleb täielikult kasutada nende võimet toetada rahvusvahelist dialoogi ja läbirääkimisi.

1.10 Organiseeritud kodanikuühiskonnal ning majandus- ja sotsiaalnõukogudel on oma mõjuvõim ja seepärast vastutavad ka nemad ELi energiaalase välispoliitika kujundamise eest.

- Komitee palub kodanikuühiskonna organisatsioonidel kutsuda oma riigi valitsust ja piirkondlikke omavalitsusi üles tegema kõnealustes küsimustes koostööd ELi tasandil. Kitsastest kohalikest ja riiklikest huvidest tähtsamaks tuleb seada Eurooplaste solidaarsus, sest energia varustuskindluse ja rahvusvahelise vastutuse eesmärke saab paremini saavutada koos tegutsedes.

1.11 Dialoog ja läbirääkimised rahvusvaheliste energiaalaste suhete üle toimuvad paljudes eri foorumites, arvestades selle teema geopoliitilist ja sisulist mitmekesisust. Avatud dialoog, mis hõlmab kõnealuse teema võimalikult paljusid eri aspekte, aitaks saavutada sidusrühmade seas ulatuslikumat mõistmist ja nende kaasamist.

- Energiaküsimused tuleb lisada ühe alalise päevakorrapunkti-na komitee koosolekute ja rahvusvaheliste partneritega peetavate ümarlaudade päevakorda.

- Komitee peab enda ülesandeks korrapärase laiahaardeliste seminaride korraldamist ELi energiapoliitika väliste tegurite teemal, eelkõige kaasates kodanikuühiskonna organisatsioonide ka kolmandatest riikidest ja piirkondadest. Juba on osutunud viljakaks komitee energiaalase välispoliitika uurimisrühma korraldatud arutelu, mis toimus 1. oktoobril 2008 Brüsselis.

2. Sissejuhatus

2.1 Energiaküsimused on kogu maailmas jäädavalt asetatud olulisele kohale poliitilises päevakorras. Teema aktuaalsust on veelgi võimendanud poliitilised ja isegi sõjalised rahutused, millel on ilmselge seos energiaga. Praegune olukord on selline, et elatustaseme tõusu järgselt kasvab eelkõige arenguriikides nõudlus energia järele ning prognoositud on mõne fossiilkütuse puudujääki tulevikus. Lisaks iseloomustab nafta- ja gaasitarne suur sõltuvus mõnest üksikust tootjariigist ning tõenäoliselt koondub tarne tulevikus veelgi kitsamale alale.

2.2 Maailma majanduses valitsev segadus mõjutab ka energiahindu. Vähem kui kaks aastat tagasi hakkasid nafta ja hiljem ka gaasi hinnad märgatavalt tõusma, põhjustades kõrget inflatsiooni-määra ja suuri probleeme nii tarbijatele kui ka ühiskonnale ter-vikuna. Praegu on naftahinnad järsult langenud, tekitades omakorda muret tootmise piisavuse ja varustuskindluse üle. Prae-guse ebastabiilsuse olukorras hakkavad energiahinnad tõenäoli-selt tõusma turgude tasakaalu tõttu ja eelkõige kliimamuutustega võitlemiseks võetavate poliitiliste meetmete tulemusel. Ühiskon-na kõige nõrgemaid rühmi ähvardab energiavaesus.

2.3 53 % ELis kasutatavast primaarenergiast praegu imporditakse. Sõltuvus impordist on tahkekütuste puhul 40 %, gaasi puhul 56 % ja nafta puhul 82 % (2005. aasta näitajad). Euroopa Komis-joni põhistsenaariumi 2007. aasta uuenduse kohaselt on 2030. aastal kogusõltuvus impordist 67 %. Hiljuti avaldatud teise strateegilise energiaülevaate kohaselt jääb juhul, kui rakendatakse täielikult ELi kliima- ja energiapoliitikat, fossiilkütuste impordi maht 2020. aastal umbes praegusele tasemele.

2.4 Rohkem kui 40 % ELi imporditavast gaasist ja neljandik naf-tast pärineb Venemaalt ning eeskätt gaasi osakaal kasvab tulevi-kus veelgi. Järgmised suurimad ELi naftaga varustajad on Lähis-Ida ja Norra ning gaasi puhul on oluliselt teine impordiallikas Norra ja kolmas Alžeeria. Sõltuvus on vastastikune – ELi varusta-jad sõltuvad ELi nõudlusest. Eelkõige kehtib see Venemaa puhul, sest rohkem kui pool riigi energiaekspordist läheb ELi turule.

2.5 Suur sõltuvus impordist ja selliste teatud impordiallikate do-mineerimine, mis ei järgi kõik ELiga samu turueeskirju ja poliiti-lisi reegleid, on seadnud energia varustuskindluse ELi päevakorras olulisele kohale. Seda on veelgi enam soodustanud Venemaa poolsed tarnekatkestused ning hiljutine sõjaline tegevus Gruusias.

2.6 Energia ei ole välis- ja muu energiapoliitika seisukohalt ho-mogeenne valdkond. Naftat kasutatakse peamiselt transpordis ja seda ei ole võimalik lihtsalt asendada. EL moodustab osa maailma naftaturgudest ja seepärast ei ole tal palju manööverdamisruumi. Muid energiaallikaid ja tehnoloogiaid kasutatakse paljudel eri ees-märkidel ja nad on suures osas üksteist asendavad. Sõe ja uraani-ga kaubeldakse avatud maailmaturul, samas tuleb pöörata tähelepanu gaasile, sest nõudlus kasvab kiiresti ning tarnijate arv ja omadused on piiratud.

2.7 EL on viimasel paaril aastal käivitanud mitu algatust, mille eesmärk on tagada ELi-välise energia varustuskindlus.

2.8 15.–16. oktoobri 2008. aasta Euroopa Ülemkogu palus ko-misjonil esitada energia varustuskindluse teemal asjakohaseid et-tepanekuid või algatusi, määratledes kuus prioriteeti. Komisjon vastas sellele palvele oma teises strateegilises energiaülevaates. Ko-mitee koostab nimetatud dokumendi ja sellega kaasneva ettepa-nekute paketi kohta eraldiseisva üksikasjaliku arvamuse.

3. ELi energiaalase välispoliitika sisemõõde

3.1 Paljud ELi ja liikmesriikide poliitikameetmed võivad aidata vähendada sõltuvust ELi-välisest energiast ja suurendada energia varustuskindlust, mille tulemusena paraneb ELi positsioon oma energiaalase välispoliitika meetmetes. Siinkohal mainitakse neid meetmeid vaid lühidalt, sest neid on põhjalikult käsitletud teistes komitee arvamustes.

3.2 Esimene ja kõige olulisem meede on suurem energiatõhu-sus, sest see mõjutab energianõudluse arengut ja seeläbi sõltuvust imporditud energiast.

3.3 Oluline on energiaallikate tasakaalustatud ja mitmekesine valik, eelkõige madala süsinikusisaldusega kohalikud energiaalli-kad, st bio-, tuule- ja tuumaenergia.

3.4 Fossiilkütuste puhul tuleb edendada väga tõhusat elektri- ja soojusenergia koostootmist ning süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist.

3.5 Tuleb suurendada konkurentsi gaasiturul, soodustades veel-datud maagaasi terminalide ja muude infrastruktuuride ehitamist.

3.6 Hästi toimiv energia siseturg aitab ressursse tõhusalt kasu-tada ning lahendada võimalikke kohalikke ja piirkondlikke varus-tusprobleeme. On vaja piisavaid infrastruktuuri investeeringuid ning avatud juurdepääsu võrkudele ja muudele infrastruktuuride-le. Võrkude tõhusaks ühendamiseks on vaja energiasektorit regu-leerivate asutuste tihedat koostööd.

3.7 On vaja konkreetseid meetmeid varustuskindluse ohtudega tegelemiseks. Tuleb luua tõhus solidaarsussüsteem ja varajase hoiatuse mehhanismid, et energiakriiside ja energiavarustuse kat-kestuste korral ühiselt tegutseda. Komitee avaldab peagi arvamuse komisjoni hiljutiste sellekohaste ettepanekute kohta.

3.8 Komitee väljendab erilist toetust tõhusatele meetmetele, mil-lega ühendada ELi isoleeritud osad, eelkõige Balti riigid, ühise energiaturuga ning tagada piisav ja mitmekesine energiavarustus.

4. Komitee üldised märkused ELi energiaalase välispoliitika kohta

4.1 Komitee määratleb energiaalase välispoliitika kaks sammast:

— ELi energiavarustuse tagamine;

— aktiivne ja vastutustundlik globaalne energia- ja kliimapolitiitika.

4.2 Nende valdkondade raames on vaja võtta meetmeid nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis. Lühikeses perspektiivis seepärast, et kuna energiaallikate ja kasutatavate infrastruktuuride ulatuslik asendamine võtab aega, on vaja suurendada energiavarustust, võttes samas kõikvõimalikke lühiajalisi meetmeid nõudluse vähendamiseks. Pikas perspektiivis, kui investeeringud teadusuuringutesse ja uutesse tehnoloogiatesse hakkavad vilja kandma, saab energianõudlust veelgi enam vähendada, asendades eelkõige piiratud või muul moel problemaatilised energiaallikad alternatiivsete allikatega.

4.3 Seni loodab komitee, et kliimamuutusi käsitlevad poliitika-meetmed avaldavad energiasektorile suurt mõju kahe eesmärgi suunas: kõrgemad hinnad ja väiksem sõltuvus fossiilkütustest.

4.4 Uute tehnoloogiate kasutuselevõtt on parim viis, kuidas suurendada energiakasutust ja asendada problemaatilised energiaallikad teistega. Euroopa kui energia- ja kliimapolitiika eestvedaja peaks võimalusest kinni haarama, töötama välja vajalikke tehnoloogiaid, aitama teistel lahendada probleeme ning looma uusi töökohti. Selle saavutamiseks on juba praegu vaja piisavalt investeerida energiaalastesse teadusuuringutesse ning tehnoloogia väljatöötamisse.

5. ELi energiavarustuse tagamine

5.1 EL on kahepoolselt ja mitmepoolselt teinud palju jõupingutusi laiendamaks oma eeskirju ja nende rakendamist ülejäänud maailmale, eelkõige oma energiapartneritele. Selle edukus on seni olnud piiratud. On vaja tegutseda jõulisemalt.

5.2 Investeeringumistingimuste juures on vaja järgida vastastikkuse põhimõtet. Paljud energiat tootvad riigid vajavad oma energiaallikate ja infrastruktuuride arendamiseks välisinvesteeringuid, kuid need ei saabu seni, kuni eeskirjad puuduvad, on ebaselged või neid ei rakendata süstemaatiliselt. Säilitada tuleb energiahartas kehtestatud korraldus ning sarnaseid lähenemisviise tuleks lisada ka tulevastes kahepoolsesse energiavaldkonna lepingutesse.

5.3 Sama kehtib ka teiste regulatiivsete küsimuste puhul, nt võrdne kohtlemine, vabadus, lepingute täitmine ja juurdepääsu võimaldamine transiidi infrastruktuurile.

5.4 EL peaks aktiivselt kaitsma Euroopa ettevõtete õigusi ja võimalusi investeerida energiaallikate arendamisse ja infrastruktuuridesse juba varastes tootmisetappides.

5.5 Euroopal on vaja tagatud energiavarustust, samas kui Euroopasse tarnijad, eelkõige Venemaa, märgivad, et neil on vajalike investeeringute tegemiseks vaja tagatud nõudlust. Sageli on suurte infrastruktuuride arendamise toetamiseks vaja sõlmida pikaajalisi lepinguid. Parema jõudude tasakaalu tagamiseks tuleb sellised lepingud sõlmida ELi raames. Selleks on vaja liikmesriikide vahelist teabevahetust ja tihedat koostööd turul osalejatega.

5.6 „ELi võrkude ühendamise prioriteetplaan” sisaldab paari suurt võrkude ühendamise projekti, sh üks välise ühenduse projekt – Nabucco torujuhe, mis juhib gaasi Kaspia mere piirkonnast Kesk-Euroopasse. Need projektid on väga olulised, kuid nad ei pruugi keskpikas perspektiivis olla Euroopa jaoks piisavad.

5.7 ELi ühendamine Kaukaasia ja Kesk-Aasiaga vajab lisaks Nabucco projektile veel mitut uut torujuhet. EL peaks tegema ettepanekuid, kuidas koordineerida tähelepanuväärse suurusega piirkondlikke projekte ning kaasata avaliku ja erasektori investeeringuid.

5.8 Komitee märgib ära komisjoni teises strateegilises energiaülevaates esitatud kuus esmatähtsat infrastruktuuriprojekti. Komitee võtab seisukoha nii nende projektide kui ka rohelise raamatu osas teemal „Turvalise, säästva ja konkurentsivõimelise Euroopa energiavõrgu suunas” (2).

5.9 Tuleb süvendada dialoogi OPECiga ja Pärsia lahe koostöö-nõukoguga ning viia täies ulatuses ellu Aserbaidžani ja Kasahstaniga sõlmitud lepingud. Tugevamaid sidemeid on vaja luua Kesk-Aasia tootjatega, nagu Türkmenistan ja Usbekistan, et hõlbustada Kaspia mere piirkonna energiaallikate transporti ELi.

5.10 Oluliselt on kasvanud Aafrika tähtsus energiatarnijana. Aafrikaga loodav partnerlus peab olema kõikehõlmav, aidates tasakaalustatud viisil kaasa Aafrika nafta- ja gaasitootjate majandustegevuse säästvale arengule.

5.11 Praegu aktiivselt areneval Vahemere riikide koostööl on oluline roll, hõlmates energia eri aspekte: tootmine, transiit ja tarbimine.

5.12 Kasvab ka põhjamõõtme olulisus. Põhja-Jäämere nafta- ja gaasileiukohad ning koostöö põhjapoolsete piirkondadega peab olema ELi energiaalases välispoliitikas senisest tähtsamal kohal. Läänemere piirkonna riikide koostöö hõlmab peamiselt energiatarbivaid ja transiidiriike, kus keskne teema on sidemed Venemaaga.

5.13 Venemaa puhul peab eesmärk olema sõlmida tugev ulatuslik raamleping, mis põhineb võrdsusel, vastastikusel mõistmisel ja vastastikkuse põhimõttel. Venemaa peab lubama gaasi transiiti Venemaa võrgu kaudu ning võimaldama Euroopa ettevõtetel investeerida Venemaa võrkudesse ja allikatesse. Venemaa ülesanne on leevendada muret enda kui energiatarnija usaldusväärsuse üle, samuti nagu tema Euroopa partnerid peavad täitma oma lepinguid ja kohustusi.

5.14 EL peaks samuti arendama koostööd teiste energiatarnijatega nii Rahvusvahelise Energiaagentuuri raames kui ka väljaspool seda.

(2) Roheline raamat „Turvalise, säästva ja konkurentsivõimelise Euroopa energiavõrgu suunas”, KOM(2008) 782 lõplik.

6. Aktiivne ja vastutustundlik globaalne energia- ja kliimapoliitika

6.1 Praegune energiatarbimise kultuur kujunes välja Euroopas ja Ameerika Ühendriikides esimese tööstusrevolutsiooniga. Püüdes tõsta oma elatustaset, on paljud arenguriigid praegu samas etapis, kus Euroopa oli paar aastakümnet tagasi. Neis riikides tähendab see energiatarbimise kiiret kasvu – see on nende õigus ning see on ka vajalik maailma turvalisuse ja rahumeelse arengu jaoks. Praegu on Euroopal nii vastutus kui ka potentsiaal juhtida põhjalikke muutusi energiatarbimise kultuuris, st kolmandat tööstusrevolutsiooni.

6.2 Maailmas elab umbes 2 miljardit inimest arenguriikides ilma elektrita ja nad peavad kasutama puitu, sõnnikut ja põllumajandusjäätmeid, mille tõttu on siseõhu saaste muutunud üheks kümnest peamisest enneaegse surma põhjusest. Nendele inimestele juurdepääsu tagamine elektrivõrgule ja tootmisvõimsusele on maailmas üks suurimaid globaalseid ülesandeid. Selle saavutamiseks on vaja väga mahukaid investeeringuid ja globaalse energiatarbimise ülisuurt kasvu. Kuid neid investeeringuid on vaja teha, et tagada kõigile inimlikud ja korralikud elamistingimused ning võimalus saavutada kõrgem elatustase.

6.3 EL on õigusega võtnud endale juhtiva rolli kliimapoliitikas. Kõige olulisem eesmärk peaks siinkohal olema saavutada kõiki riike hõlmav tõhus rahvusvaheline kokkulepe, sest nii globaalse soojenemise tagajärjed kui ka kasvuhoonegaaside heitkoguste kasv on kõige suuremad väljaspool Euroopat. 2009. aasta detsembris Kopenhaagenis toimuv kliimakonverents saab globaalsete läbirääkimiste nurgakiviks ning EL peaks sellesse konverentsi suunama kõik võimalikud jõupingutused. Kuid ELi ühepoolsed meetmed asetaksid ELi majandusele talumatu koormuse.

6.4 EL on töötanud ja töötab edaspidigi välja kliimamuutusi leevendavaid vahendeid: taastuvenergia ja muu madala süsinikusisaldusega energia tootmise tehnoloogiad ning energiatõhususe tehnoloogiad, mida tuleks tõhusalt kasutusele võtta kogu maailmas. See peaks suurendama ka nõudlust Euroopa oskusteabe ja toodete järele, luues uusi töökohti.

6.5 Komitee toetab jõuliselt ideed sõlmida rahvusvaheline energiatõhususe leping kõige enam energiatarbivate riikide vahel (USA, Kanada, Jaapan, Austraalia, India ja Hiina). Üks samm selles suunas on foorum, milles leppisid 2008. aasta juulis kokku G8-riigid. Kuid sealjuures tuleb tagada, et kõik need peamised tarbijad ka lepingus tõhusalt osalevad ja annavad oma panuse. Leping peaks lisaks energiatõhususe poliitika edendamisele ning tehnoloogia ja taastuvate energiaallikate arendamisele ja levitamisele hõlmama ka kahetise hinnakujunduse, st kodukasutajatele subsidieritud energiahindade pakkumise vältimist. See põhjustab märkimisväärset energia raiskamist.

6.6 EL peaks samuti mõjusalt toetama energiatõhusust arengumaades. Tuleks vältida investeerimist energiamahukasse tootmisse ja tarbimisse. Sellel eesmärgil tuleb paremini kasutada ELi arengupoliitika meetmeid.

6.7 Hariduse ja koolituse toetamine peaks olema põhiline vahend energiakoostöös arengumaadega.

6.8 Komitee rõhutab, et kogu koostöö ja eelkõige arengumaadega tehtava koostöö juures peab pidama meeles nende riikide säästva arengu eesmärki, sh demokraatia ja inimõiguste järgimise arendamine.

Brüssel, 14. jaanuar 2009

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Mario SEPI